

**ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม
ของลูกค้าในเครือข่ายธรรมนิติ**

**Knowledge and understanding of VAT registered entrepreneurs
of customers of Dharmniti Group**

ปริณดา ไบแก้ว^{1*}, ธำรงศักดิ์ เสวตলেখ²

Parinda Baikaew^{1*}, Thamrongsak Svetalekh²

^{1,2}คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{1,2}Faculty of Business Administration, Kasetsart University

Corresponding author's email: parinda.b@ku.th^{1}, fbustssv@ku.ac.th²

Received: February 28, 2025

Revised: April 3, 2025

Accepted: April 22, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือข่ายธรรมนิติ 2) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จำแนกตามรูปแบบธุรกิจ กลุ่มอุตสาหกรรม ระดับตำแหน่ง ระยะเวลาที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และรายได้ของกิจการต่อปี กลุ่มตัวอย่าง คือ ลูกค้าที่เคยใช้บริการบริษัทในเครือธรรมนิติ จำนวน 400 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น ด้วยเทคนิควิธีอาศัยความสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือข่ายธรรมนิติ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจำแนกตาม 1) รูปแบบธุรกิจ และอุตสาหกรรม พบว่า ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีรูปแบบธุรกิจที่แตกต่างกัน และอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านบทกำหนดลงโทษ 2) ระดับตำแหน่ง และระยะเวลาที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม พบว่า ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน และมีระยะเวลาที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยภาพรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ด้านกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ด้านการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มการยื่นแบบ และการชำระภาษี ด้านหลักเกณฑ์การจัดทำใบกำกับภาษี

การจัดทำรายงานและการเก็บรักษาหลักฐานและเอกสารรวมถึง รวมถึงด้านบทกำหนดโทษ 3) รายได้ต่อปี พบว่าผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีรายได้ต่อปีที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านหลักเกณฑ์ความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ด้านกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม และด้านบทกำหนดโทษ

คำสำคัญ: การเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม, ความรู้, ความเข้าใจ, ลูกค้าในเครือข่ายธรรมนิติ

Abstract

The research aimed to 1) study the knowledge and understanding of VAT registered entrepreneurs of customers of Dhamniti Group and 2) compare the knowledge and understanding of VAT registered entrepreneurs classified by business models, industry groups, position levels, durations of being a VAT registered entrepreneur and annual business income of the business. The sample consisted of 400 customers who had used the services of companies under the Dhamniti Group. It was obtained by non-probability sampling using convenience technique. The data collection tools were questionnaires. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, t-test and analysis of variance. The results demonstrated that the overall understanding of VAT registered entrepreneurs among the customers of Dhamniti Group on VAT registered entrepreneurs was at high level and classified according to 1) business and industry models, it was found that the overall knowledge and understanding among VAT registered entrepreneurs with different business models and industry was no difference. When considering each aspect, it was found that the aspects that were significantly different were penalties. 2) By position levels and durations of being VAT registered entrepreneurs, it was found that VAT registered entrepreneurs with different positions and different durations of being VAT registered entrepreneurs had significantly different overall and specific knowledge and understanding, namely, the principles of VAT liability, businesses exempted from VAT, VAT calculation, filing and tax payment, criteria for preparing tax invoices, report preparation and the keeping of evidence and documents, and penalties. 3) By annual income, it was found that VAT registered entrepreneurs with different annual incomes had significantly different overall and specific knowledge and understanding: namely, the principles of VAT liability, businesses exempted from VAT, and penalties.

Keywords: VAT registered entrepreneur, knowledge, understanding, customers of Dhamniti Group

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ปัจจุบันเศรษฐกิจโลก และเศรษฐกิจไทยต้องเผชิญความผันผวนจากปัจจัยทั้งภายใน และภายนอกประเทศ และความท้าทายจากข้อตกลงด้านภาษี และพันธกรณีระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี รูปแบบของการทำธุรกรรม ส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รัฐบาลมีภารกิจหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศเพื่อให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) โดยใช้นโยบายการเงินการคลังเพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ให้ต่อเนื่อง การรักษาวินัยการเงินการคลัง เพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของประเทศมีเสถียรภาพ รายได้หลักของรัฐมาจากภาษีอากร ผลจัดเก็บรายได้ปีงบประมาณ 2567 ของกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร จัดเก็บภาษีอากรได้รวม 2,909,781.37 ล้านบาท ซึ่งกรมสรรพากรจัดเก็บภาษีได้ 2,268,196.45 ล้านบาท กรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษีได้ 523,632.24 ล้านบาท

และกรมศุลกากรจัดเก็บภาษีได้ 117,852.68 ล้านบาท กรมสรรพากรเป็นหน่วยจัดเก็บที่จัดเก็บภาษีได้มากที่สุด และภาษีที่มีผลจัดเก็บสูงสุด คือภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บโดยกรมสรรพากรจัดเก็บได้ 947,320.22 ล้านบาท ดังนั้นภาษีมูลค่าเพิ่มจึงเป็นภาษีสำคัญในการกำหนดรายได้ของรัฐบาล ซึ่งประเทศไทยนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้จัดเก็บภาษีจากประชาชนแทนภาษีการค้าตั้งแต่เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2535 ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาภาษีมูลค่าเพิ่มสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประเทศตามเป้าประสงค์ช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของฐานการคลังของประเทศ

ธรรมเนียมก่อตั้งเมื่อปีพุทธศักราช 2490 เป็นองค์การธุรกิจของคนไทยที่ให้บริการทางวิชาชีพครบทุกสาขา โดยมีบริษัท ธรรมเนียม จำกัด มหาชน เป็นบริษัทแม่ ประกอบธุรกิจด้านการลงทุนในธุรกิจ โดยการถือหุ้น และเข้าไปบริหารงาน (holding company) บริษัทในเครือธรรมเนียมที่สำคัญได้แก่ 1) บริษัท สำนักงานกฎหมายธรรมเนียม จำกัด บริการด้านกฎหมาย 2) บริษัท ธรรมเนียมการบัญชีและภาษีอากร จำกัด บริการด้านบัญชีและภาษีอากร ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้บริหารทำงานอยู่ในสังกัดบริษัทนี้ 3) บริษัท สอบบัญชีธรรมเนียม จำกัด บริการด้านตรวจสอบบัญชี 4) บริษัท ตรวจสอบภายในธรรมเนียม จำกัด บริการด้านตรวจสอบภายใน (internal audit) 5) บริษัท ฝึกอบรมธรรมเนียม จำกัด บริการด้านฝึกอบรม และสัมมนา 6) บริษัท ธรรมเนียม เพลส จำกัด จำหน่ายหนังสือ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิด และบริการด้านสารสนเทศ (ธรรมเนียม, 2567)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือบริษัทธรรมเนียม
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือบริษัทธรรมเนียม จำแนกตามข้อมูลองค์กร

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีการวัดความรู้ความเข้าใจ

เบนจามิน บลูม แบ่งระดับความรู้ความเข้าใจเป็น 6 ระดับ ได้แก่ 1) ความรู้ (knowledge) การจำข้อมูลและข้อเท็จจริง 2) ความเข้าใจ (comprehension) การแปลความหมายและขยายความ 3) การนำไปปรับใช้ (application) การประยุกต์ใช้ความรู้แก้ปัญหา 4) การวิเคราะห์ (analysis) การแยกแยะองค์ประกอบและศึกษาความสัมพันธ์ 5) การสังเคราะห์ (synthesis) การเชื่อมโยงและสร้างสิ่งใหม่ 6) การประเมินผล (evaluation) การตัดสินใจตามเกณฑ์มาตรฐาน (ประภาพรรณ ย่งกี, ม.ป.ป.)

มนชิตา เรืองรัมย์ (2556) อธิบายการวัดความรู้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ใช้ประเมินการเรียนรู้ด้านเนื้อหาและทักษะ โดยแบ่งผลลัพธ์เป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาเฉพาะด้าน ด้านทักษะส่วนบุคคล และด้านวิชาการ ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบพฤติกรรมที่วัดได้ เช่น ความรู้และทักษะ นอกจากนี้ยังจำแนกประเภทของแบบวัดผลสัมฤทธิ์เป็น 7 ประเภท ได้แก่ แบบทดสอบทางการเรียน แบบวัดเจตคติ แบบวัดภาคปฏิบัติ แบบสำรวจ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ช่วยประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถในการนำความรู้ไปใช้จริง และผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามในการวิจัยนี้

บทบัญญัติภาษีมูลค่าเพิ่มตามกฎหมายประมวลรัษฎากร กฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร กำหนดหลักเกณฑ์การเสียภาษี (มาตรา 78-78/3) ระบุว่าเมื่อใดที่ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งเรียกว่า "จุดความรับผิดชอบ" (tax point) โดยแบ่งตามประเภทของการทำธุรกรรม เช่น การขายสินค้า การให้บริการ และการนำเข้าสินค้า การยกเว้นภาษี (มาตรา 81, 81/1) ระบุถึงกิจการบางประเภทที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสีย

ภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น การขายสินค้าเกษตรบางชนิด การให้บริการทางการศึกษาและการรักษาพยาบาล การคำนวณภาษี (มาตรา 82/3) กำหนดวิธีการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยทั่วไปคือการนำภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อ และผู้ประกอบการจดทะเบียนมีหน้าที่ต้องคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นรายเดือน และนำส่งให้แก่กรมสรรพากร การยื่นแบบภาษี (มาตรา 83) กำหนดให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม ภ.พ. 30 เป็นรายเดือน การออกใบกำกับภาษี (มาตรา 86-86/4) กำหนดหลักเกณฑ์การออกใบกำกับภาษี ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญที่แสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บจากลูกค้า โดยใบกำกับภาษีต้องมีรายการที่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด การจัดทำรายงานภาษี (มาตรา 87, 87/3) กำหนดให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนต้องจัดทำรายงานภาษีซื้อและรายงานภาษีขาย เพื่อบันทึกรายการภาษีที่เกี่ยวข้อง และบทกำหนดโทษทางแพ่งสำหรับผู้ฝ่าฝืน (มาตรา 89-90) กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืนกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น การไม่ยื่นแบบภาษี การออกใบกำกับภาษีปลอม หรือการหลีกเลี่ยงภาษี รวมถึงเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน (กรมสรรพากร, 2553, 2567)

การกระทำผิดและส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2549) กำหนดรูปแบบธุรกิจไว้ 4 ประเภท ได้แก่ กิจการเจ้าของคนเดียว ซึ่งบุคคลเดียวเป็นทั้งผู้ลงทุนและรับผิดชอบ คณะบุคคลซึ่งบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทำกิจการร่วมกันโดยไม่แบ่งกำไร ห้างหุ้นส่วน ซึ่งแบ่งเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญที่หุ้นส่วนทุกคนรับผิดชอบหนี้สิน และห้างหุ้นส่วนจำกัดที่แบ่งหุ้นส่วนเป็นจำกัดและไม่จำกัดความรับผิดชอบ และบริษัทจำกัด ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ผู้ถือหุ้นรับผิดชอบจำกัดตามหุ้นที่ลงทุน

ปัจจุบันกลุ่มอุตสาหกรรมมีความหลากหลาย โดยมีลักษณะการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป อาทิ ธุรกิจผลิตสินค้า คือกิจการที่แปรรูปวัตถุดิบเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เช่น โรงงานผลิตกระดาษ ธุรกิจซื้อมาขายไป คือธุรกิจที่ซื้อสินค้าจากผู้ผลิตมาจำหน่ายต่อโดยไม่ผ่านกระบวนการผลิตเพิ่มเติม และธุรกิจให้บริการ คือธุรกิจที่มุ่งสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าผ่านการให้บริการที่หลากหลาย เช่น ธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรม

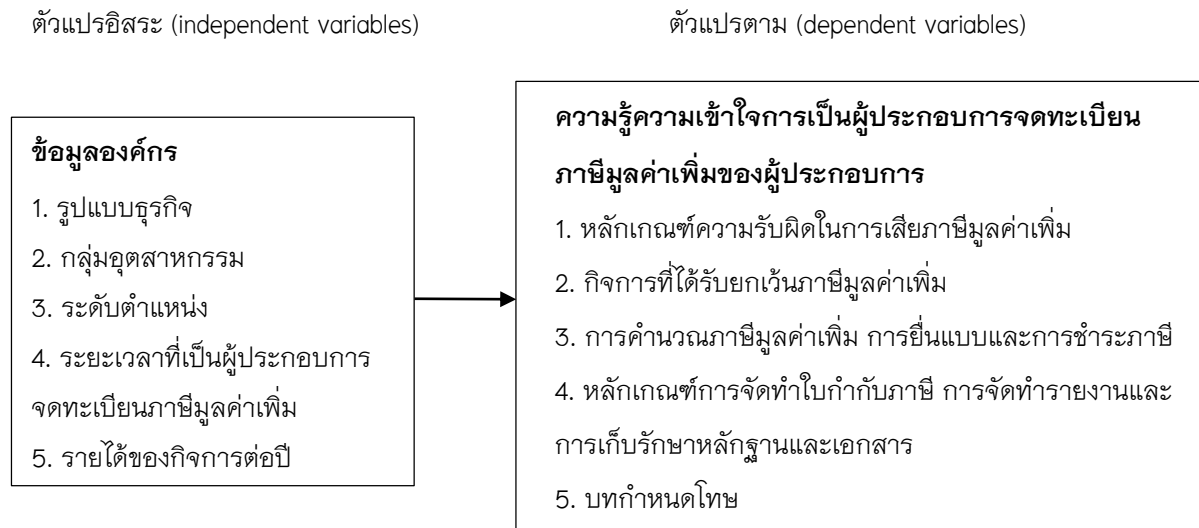
ระดับตำแหน่งในองค์กรแบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับปฏิบัติการซึ่งปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยตรง ระดับผู้บังคับบัญชา ซึ่งดูแลและควบคุมการทำงานของพนักงานในระดับปฏิบัติการ ระดับผู้จัดการซึ่งวางแผนกลยุทธ์ของแผนกหรือหน่วยงาน และระดับผู้บริหารซึ่งกำหนดนโยบายระดับองค์กรและวางแผนกลยุทธ์ระยะยาว

ระยะเวลาที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งปัจจุบันกฎหมายประมวลรัษฎากรตามมาตรา 85 หรือมาตรา 85/1 หรือที่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มชั่วคราวตามมาตรา 85/3 (กรมสรรพากร, 2567) กฎหมายกำหนดให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีรายได้จากการขายสินค้าหรือให้บริการเกินกว่าหนึ่งล้านแปดแสนบาทต่อปี ต้องดำเนินการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มียอดขายหรือรายรับรวมเกินกว่าเกณฑ์โดยรายได้ที่นำมาคำนวณจะต้องเป็นยอดขายหรือรายรับสุทธิที่ยังไม่ได้หักค่าใช้จ่ายหรือค่าต้นทุนใด ๆ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด และทฤษฎีบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือข่ายธุรกิจนิติ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ตัวแปรจากแนวคิดและทฤษฎีบทบัญญัติของกฎหมาย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2549) สภาวิชาชีพในพระบรมราชูปถัมภ์ (2560) ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบธุรกิจ กลุ่มอุตสาหกรรม ระดับตำแหน่ง ระยะเวลาที่เป็นผู้ประกอบการจด

ทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม รายได้ของกิจการต่อปี และด้านความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (กรมสรรพากร, 2567) ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม การยื่นแบบและการชำระภาษี หลักเกณฑ์การจัดทำใบกำกับภาษี การจัดทำรายงานและการเก็บรักษาหลักฐานเอกสาร และบทกำหนดโทษ ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการศึกษา และเก็บข้อมูลปฐมภูมิ จากลูกค้าที่เคยใช้บริการบริษัทในเครือธรรมนิติ โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ จากกฎหมายประมวลรัษฎากร เอกสารทางวิชาการ รายงาน บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ลูกค้าที่เคยใช้บริการบริษัทในเครือธรรมนิติ ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง จึงคำนวณหาขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน และกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 95 และความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 385 คน แต่เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างด้วยเทคนิควิธีอาศัยความสะดวก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เลือกใช้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้มีการพัฒนาขึ้นมา จากการศึกษาเอกสาร บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการศึกษา รวมทั้งหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถาม ทฤษฎีบทบัญญัติของกฎหมายประมวลรัษฎากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบคำถามให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา แบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดย 1) ทดสอบความถูกต้องของเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาให้ตรงกับวัตถุประสงค์การศึกษา และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การศึกษา ความครอบคลุมเนื้อหา การใช้

ภาษาที่ถูกต้องและสื่อความหมายชัดเจนเพื่อให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริง

2) การทดสอบค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามโดยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (tryout) ก่อนเพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของคำถามกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่าง จำนวน 30 คน (ไม่ได้นำมารวมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจริง) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และใช้เกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ที่ระดับ .70 โดยคำถามความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือบริษัท ธรรมนิติ ด้านหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .839 ด้านกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .872 ด้านการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม การยื่นแบบ และการชำระภาษี ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .818 ด้านหลักเกณฑ์การจัดทำใบกำกับภาษี การจัดทำรายงานและการเก็บรักษาหลักฐาน และเอกสาร ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .812 ด้านบทกำหนดโทษ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .909

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว มาสร้างแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน google forms ส่งเก็บข้อมูลผ่านทางไลน์ และอีเมล ให้กลุ่มตัวอย่างลูกค้าที่เคยใช้บริการบริษัทในเครือธรรมนิติ เมื่อได้รับตอบกลับผู้วิจัยรวบรวมดังนี้

- 1) เลือกแบบสอบถามสมบูรณ์จำนวน 400 ฉบับ ไปวิเคราะห์ประมวลผลทางสถิติ แล้วนำข้อมูลที่ลงรหัสเรียบร้อยแล้ว มาบันทึกในคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล
- 2) ประมวลผลตามตารางที่ได้ออกแบบไว้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติต่าง ๆ และสรุปผลการวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ทำการวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายลักษณะของตัวแปร ซึ่งในที่นี้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการลำดับความสำคัญ จากค่าคะแนนเฉลี่ย

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หากผลการวิเคราะห์พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี Least Significance Difference (LSD) เพื่อระบุกลุ่มที่มีความแตกต่าง และยังใช้ Independent Samples t-test สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างเพียง 2 กลุ่ม

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะข้อมูลองค์กร	จำนวน	ร้อยละ
1. รูปแบบธุรกิจ		
กิจการเจ้าของคนเดียว/ห้างหุ้นส่วนสามัญ/คนละบุคคล	62	15.50
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล/ห้างหุ้นส่วนจำกัด	30	7.50
บริษัทจำกัด	308	77.00
รวม	400	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

2. กลุ่มอุตสาหกรรม		
กลุ่มสินค้าและอุตสาหกรรม	72	18.00
กลุ่มบริการ	132	33.00
กลุ่มสินค้าและอุปโภค	91	22.75
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	45	11.25
กลุ่มเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมอาหาร	16	4.00
กลุ่มการเงิน	15	3.75
กลุ่มทรัพยากร	3	0.75
กลุ่มเทคโนโลยี	26	6.50
รวม	400	100.00
3. ระดับตำแหน่ง		
เจ้าของกิจการ/หุ้นส่วน/กรรมการ	249	62.25
หัวหน้าบัญชี/พนักงานบัญชี	151	37.75
รวม	400	100.00
4. ระยะเวลาที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม		
1 - 5 ปี	98	24.50
6 - 10 ปี	125	31.25
มากกว่า 10 ปี	177	44.25
รวม	400	100.00
5. รายได้ของกิจการต่อปี		
ต่ำกว่า 1,800,001 บาทต่อปี	38	9.50
1,800,001 - 30,000,000 บาทต่อปี	248	62.00
30,000,001 - 100 ล้านบาทต่อปี	66	16.50
มากกว่า 100 ล้านบาทต่อปี	48	12.00
รวม	400	100.00

จากตาราง 1 ข้อมูลองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน รูปแบบธุรกิจส่วนใหญ่เป็นบริษัทจำกัด จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 77.00 กลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มบริการจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 ระดับตำแหน่ง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ/หุ้นส่วน/กรรมการ จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 62.25 ระยะเวลาที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มมากกว่า 10 ปี จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.25 รายได้ของกิจการต่อปี พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วง 1,800,000-30,000,000 บาทต่อปี จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือข่ายธรรมนิติ

ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการ จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	ความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ)		
	ตอบถูก	ตอบผิด	รวม
1. ด้านหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (Tax Point)	1,592 (79.60)	408 (20.40)	2,000 (100.00)
2. ด้านกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	1,542 (77.10)	458 (22.90)	2,000 (100.00)
3. ด้านการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม การยื่นแบบและการชำระภาษี	1,670 (83.50)	330 (16.50)	2,000 (100.00)
4. ด้านหลักเกณฑ์การจัดทำใบกำกับภาษี การจัดทำรายงานและการเก็บรักษาหลักฐานและเอกสาร	1,586 (79.30)	414 (20.70)	2,000 (100.00)
5. ด้านบทกำหนดโทษ	1,324 (66.20)	676 (33.80)	2,000 (100.00)
รวม	7,714 (77.14)	2,286 (22.86)	10,000 (100.00)

จากตาราง 2 ผลรวมจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความรู้ความเข้าใจในแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (tax point) ผลรวมตอบถูก 1,592 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.60 และตอบผิด 408 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 20.40 ด้านกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ผลรวมตอบถูก 1,542 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.10 และตอบผิด 458 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 22.90 ด้านการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม การยื่นแบบ และการชำระภาษี ผลรวมตอบถูก 1,670 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.50 และตอบผิด 330 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 16.50 ด้านหลักเกณฑ์การจัดทำใบกำกับภาษี การจัดทำรายงานและการเก็บรักษาหลักฐานและเอกสาร ผู้ผลรวมตอบถูก 1,586 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.30 และตอบผิด 414 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 20.70 และด้านบทกำหนดโทษ ผลรวมตอบถูก 1,324 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 66.20 และตอบผิด 676 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 33.80

โดยภาพรวมแล้ว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มในระดับดีมาก โดยมีผลคะแนนรวมตอบถูก 7,714 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.14 และตอบผิด 2,286 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 22.86 จากทั้งหมด 10,000 คะแนน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้ายในเครือข่ายธุรกิจ

ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้ายในเครือข่ายธุรกิจ	ความรู้ความเข้าใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม	.79	.24	มีความรู้ความเข้าใจมาก
2. ด้านกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	.77	.26	มีความรู้ความเข้าใจมาก
3. ด้านการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม การยื่นแบบและการชำระภาษี	.83	.22	มีความรู้ความเข้าใจมาก
4. ด้านหลักเกณฑ์การจัดทำใบกำกับภาษี การจัดทำรายงานและการเก็บรักษาหลักฐานและเอกสาร	.79	.24	มีความรู้ความเข้าใจมาก
5. ด้านบทกำหนดโทษ	.66	.27	มีความรู้ความเข้าใจมาก
ภาพรวมความรู้ความเข้าใจ	.77	.20	

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่เป็นลูกค้ายในเครือข่ายธุรกิจ ที่มีลักษณะข้อมูลองค์กรแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มแตกต่างกัน

ตาราง 4 ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้ายในเครือข่ายธุรกิจ จำแนกตามรูปแบบธุรกิจ

ตัวแปรตาม	รูปแบบธุรกิจ	N	Mean	S.D.	F	Sig.
บทกำหนดโทษ	กิจการเจ้าของคนเดียว/ห้างหุ้นส่วนสามัญ/คณะบุคคล	62	.72	.27	3.621	0.028*
	ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล/ห้างหุ้นส่วนจำกัด	30	.73	.26		
	บริษัทจำกัด	308	.64	.26		
	ภาพรวม	400	.66	.27		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่เป็นลูกค้ายในเครือข่ายธุรกิจ ที่มีรูปแบบธุรกิจแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มโดยรวมไม่แตกต่างกัน ค่า Sig. เท่ากับ .160 มากกว่า .05 แต่รายด้านบทกำหนดโทษ มีค่า Sig. เท่ากับ .028 น้อยกว่า .05 แสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ผลปรากฏว่ามี กลุ่ม "กิจการเจ้าของคนเดียว/ห้างหุ้นส่วนสามัญ/คณะบุคคล" มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทกำหนดโทษสูงกว่ากลุ่ม "บริษัทจำกัด" อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า Sig. เท่ากับ .026 ผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ .083 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือข่ายธุรกิจ จําแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ตัวแปรตาม	กลุ่มอุตสาหกรรม	N	Mean	S.D.	F	Sig.
บท	กลุ่มสินค้าและอุตสาหกรรม	72	.59	.26	2.352	.023*
กำหนดโทษ	กลุ่มบริการ	132	.65	.27		
	กลุ่มสินค้าและอุปโภค	91	.67	.25		
	กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	45	.66	.28		
	กลุ่มเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมอาหาร	16	.62	.31		
	กลุ่มการเงิน	15	.88	.19		
	กลุ่มทรัพยากร	3	.80	.34		
	กลุ่มเทคโนโลยี	26	.71	.26		
	ภาพรวม	400	.66	.27		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่เป็นลูกค้าในเครือข่ายธุรกิจที่มีกลุ่มอุตสาหกรรมแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มโดยรวมไม่แตกต่างกัน ค่า Sig. เท่ากับ .219 มากกว่า .05 แต่รายด้านบทกำหนดโทษ มีค่า Sig. เท่ากับ .023 น้อยกว่า .05 แสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ผลปรากฏว่ามี กลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มด้านบทกำหนดโทษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 คู่ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มการเงิน มีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มด้านบทกำหนดโทษมากกว่ากลุ่มสินค้าและอุตสาหกรรม กลุ่มบริการ กลุ่มสินค้าและอุปโภค กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และกลุ่มเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 6 ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือข่ายธุรกิจ จําแนกตามระดับตำแหน่ง

ตัวแปรตาม	ระดับตำแหน่ง	N	Mean	S.D.	F	T	Sig.
ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน	เจ้าของกิจการ/หุ้นส่วน/กรรมการ	249	.72	.22	42.360	-6.301	.000*
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ทั้ง 5 ด้าน	หัวหน้าบัญชี/พนักงานบัญชี	151	.84	.15			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีระดับตำแหน่งแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มโดยรวมแตกต่างกัน มีค่า Sig. เท่ากับ .000 น้อยกว่า .05 แสดงว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเฉลี่ยเท่ากับ .72 และ .84 โดยกลุ่มหัวหน้าบัญชี/พนักงานบัญชี มีความรู้ความเข้าใจสูงกว่ากลุ่มเจ้าของกิจการ/หุ้นส่วน/

กรรมการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน เนื่องจากหัวหน้าบัญชี/พนักงานบัญชีทำงานเกี่ยวข้องกับภาษีมูลค่าเพิ่มโดยตรงจึงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้มากกว่ากลุ่มเจ้าของกิจการ/หุ้นส่วน/กรรมการ

ตาราง 7 ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือข่ายธุรกิจ จําแนกตามระยะที่เป็นผู้ประกอบการ

ตัวแปรตาม	ระยะเวลา	N	Mean	S.D.	F	Sig.
ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทั้ง 5 ด้าน	1 – 5 ปี	98	.71	.20	9.887	.000*
	6 – 10 ปี	125	.74	.22		
	มากกว่า 10 ปี	177	.81	.18		
	รวม	400	.77	.20		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ระยะเวลาที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มโดยรวมแตกต่างกัน มีค่า Sig. เท่ากับ .000 น้อยกว่า .05 และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ผลปรากฏว่ามี ผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มมากกว่า 10 ปี มีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าผู้ประกอบการที่มีระยะเวลา 1-5 ปี ในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าผู้ประกอบการที่มีระยะเวลา 6-10 ปี ในด้านหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ด้านการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม การยื่นแบบ และการชำระภาษี และด้านหลักเกณฑ์การจัดทำใบกำกับภาษี การจัดทำรายงาน และการเก็บรักษาหลักฐานและเอกสาร

ตาราง 8 ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือข่ายธุรกิจ จําแนกตามรายได้ต่อปี

ตัวแปรตาม	รายได้ต่อปี	N	Mean	S.D.	F	Sig.
ด้านหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (Tax Point)	ต่ำกว่า 1,800,001	38	.74	.27	2.767	.042*
	1,800,001 – 30,000,000	248	.82	.23		
	30,000,001 – 100 ล้าน	66	.73	.26		
	มากกว่า 100 ล้าน	48	.78	.22		
	รวม	400	.7960	.24563		
ด้านกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	ต่ำกว่า 1,800,001	38	.68	.31	4.597	.004*
	1,800,001 – 30,000,000	248	.80	.25		
	30,000,001 – 100 ล้าน	66	.74	.26		
	มากกว่า 100 ล้าน	48	.69	.23		
	รวม	400	.77	.26		

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	รายได้ต่อปี	N	Mean	S.D.	F	Sig.
ด้านบทกำหนดโทษ	ต่ำกว่า 1,800,001	38	.62	.31	2.860	.037*
	1,800,001 – 30,000,000	248	.69	.26		
	30,000,001 – 100 ล้าน	66	.60	.28		
	มากกว่า 100 ล้าน	48	.61	.23		
	รวม	400	.66	.27		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีรายได้ต่อปีที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มโดยรวมแตกต่างกัน มีค่า Sig. เท่ากับ .031 น้อยกว่า .05 และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ค่า Sig. เท่ากับ .042 ด้านกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ค่า Sig. เท่ากับ .004 และด้านบทกำหนดโทษ ค่า Sig. เท่ากับ .037 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significance Difference (LSD) ผลปรากฏ ดังนี้

ด้านหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ประกอบการที่มีรายได้ 1,800,001 – 30,000,000 บาท มีความรู้ความเข้าใจ มากกว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้ 30,000,0001 – 100 ล้านบาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ .082 ด้านกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ประกอบการที่มีรายได้ 1,800,001 – 30,000,000 บาท มีความรู้ความเข้าใจ มากกว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,800,001 บาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ .11 และมากกว่าผู้ประกอบการที่มีรายได้มากกว่า 100 ล้านบาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ .114 ด้านบทกำหนดโทษ ผู้ประกอบการที่มีรายได้ 1,800,001 – 30,000,000 บาท มีความรู้ความเข้าใจ มากกว่า ผู้ประกอบการที่มีรายได้ 30,000,0001 – 100 ล้านบาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ .086

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือข่ายธุรกิจนิติ ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ต้องการให้บริษัทในเครือของธุรกิจนิติ จัดอบรมสัมมนา และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดอบรมและสัมมนาในเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านบทกำหนด

ตาราง 9 ผลการทดสอบสมมติฐานของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือข่ายธุรกิจนิติที่มีลักษณะข้อมูลองค์กรแตกต่างกัน

ข้อมูลองค์กร	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1. รูปแบบธุรกิจ		✓
2. กลุ่มอุตสาหกรรม		✓
3. ระดับตำแหน่ง	✓	
4. ระยะเวลาการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	✓	
5. รายได้ของกิจการต่อปี	✓	

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือบริษัท ธรรมนิติ สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ลูกค้าในเครือบริษัท ธรรมนิติ มีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มโดยรวม มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพนันันท์ กิจพวงสุวรรณ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มผู้ประกอบการที่มีสถานประกอบการอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 25 กล่าวคือ ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยรวม มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม การยื่นแบบและการชำระภาษีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.50 ส่วนด้านบทกำหนดโทษ พบว่า มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.20 ทั้งนี้กรมสรรพากรได้มีการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการเกี่ยวกับภาษีอากรต่าง ๆ ได้แก่ ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีเงินได้นิติบุคคล และอากรแสตมป์ เมื่อผู้ประกอบการมีประเด็นสงสัยสามารถเข้าไปศึกษาข้อมูลด้วยตนเองเบื้องต้นเนื่องจากบทบัญญัติกฎหมายบางประเด็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีเป็นผู้ตีความซึ่งผู้ประกอบการจดทะเบียนของลูกค้าในเครือบริษัท ธรรมนิติจะมีสำนักงานกฎหมาย และสำนักงานบัญชีธรรมนิติ ในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับภาษี

2. ลูกค้าในเครือบริษัท ธรรมนิติ มีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มจำแนกตาม รูปแบบธุรกิจ อุตสาหกรรม ระดับตำแหน่ง ระยะเวลาการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และรายได้ของกิจการต่อปี ดังนี้

2.1 รูปแบบธุรกิจ และอุตสาหกรรม พบว่า ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีรูปแบบธุรกิจ และอุตสาหกรรมแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ และผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือบริษัท ธรรมนิติ จำแนกตาม รูปแบบธุรกิจ และอุตสาหกรรม พบว่ามีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะลูกค้าในเครือบริษัท ธรรมนิติได้รับคำแนะนำจากที่ปรึกษาภาษีสำนักงานกฎหมายธรรมนิติ และสำนักงานบัญชีและภาษีอากรจากนักบัญชีของธรรมนิติที่ให้คำแนะนำ

2.2 ระดับตำแหน่ง ระยะเวลาการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม รายได้ของกิจการต่อปี พบว่า ระดับตำแหน่ง ระยะเวลาการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม รายได้ของกิจการต่อปีแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ และผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือบริษัท ธรรมนิติ จำแนกตาม ระดับตำแหน่ง ระยะเวลาการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และรายได้ของกิจการต่อปี พบว่ามีความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มแตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาได้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของลูกค้าในเครือบริษัท ธรรมนิติในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .77 แต่ยังมีส่วนที่ผู้ประกอบการยังมีความรู้ความเข้าใจไม่ครอบคลุมในบางประเด็น เช่น บทกำหนดโทษ เกี่ยวกับโทษทางอาญาผู้ประกอบการเข้าใจว่าจะต้องรับผิดชอบทั้งค่าปรับ และเบี้ยปรับ ที่ถูกต้องโทษทางอาญารับผิดชอบเฉพาะค่าปรับ ส่วนค่าเบี้ยปรับเป็นโทษทาง

แฟ่ง ส่วนความรู้ความเข้าใจด้านกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีที่ขายทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ประกอบการเข้าใจผิดว่ามีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากมูลค่าที่ขายทรัพย์สิน ที่ถูกต้องผู้ประกอบการไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากมูลค่าที่ขายทรัพย์สินใช้ในการประกอบกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

นำผลการศึกษาที่ได้มาพัฒนาหลักสูตรอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ประกอบการที่เป็นลูกค้าในเครือข่ายธุรกิจ และบุคคลทั่วไปที่สนใจเรียนรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

1.1 หลักสูตรสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ที่ยังขาดประสบการณ์ โดยเน้นการปูพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม และหลักสูตรสำหรับผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ โดยเน้นการวิเคราะห์ข้อกฎหมายข้อหาหรือของกรมสรรพากรเกี่ยวกับเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มให้ครอบคลุมรอบด้าน และเจาะลึกในรายละเอียดของบทกำหนดโทษ

1.2 หลักสูตรสำหรับเจ้าของกิจการ หุ้นส่วน กรรมการ หัวหน้าบัญชีหรือพนักงานบัญชี เพื่อให้เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เข้าอบรมและตอบโจทย์

1.3 หลักสูตรเฉพาะสำหรับแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ สินค้าและอุตสาหกรรม บริการ สินค้าและอุปโภคบริโภค อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมอาหาร การเงิน ทรัพยากร เทคโนโลยี

1.4 หลักสูตรสำหรับ ธุรกิจขนาดเล็ก (SMEs) ธุรกิจขนาดกลาง (M) และ ธุรกิจขนาดใหญ่ (L/XL)

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ขอบเขตการศึกษา ในการศึกษารั้งต่อไปควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมผู้ประกอบการในกลุ่มที่หลากหลายเพื่อให้ได้ภาพรวมที่ครอบคลุมมากขึ้น

2.2 การศึกษาในครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม อาจมีข้อจำกัดในการวัดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริง ซึ่งการศึกษารั้งต่อไปควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสัมภาษณ์ หรือการสังเกตการณ์ เพื่อลดข้อจำกัด และเพิ่มข้อมูลสนับสนุนการวิจัยเชิงปริมาณ

2.3 การศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่ได้พิจารณาอาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการ เช่น ระดับตำแหน่งควรเป็นสมุห์บัญชีหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มโดยตรง เพื่อช่วยให้ผู้ศึกษาได้ภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2549). พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499. สืบค้น 30 สิงหาคม 2567 จาก <https://www.dbd.go.th/law/266>.

กรมสรรพากร. (2553). คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป. 179/2553 เรื่อง กำหนดสถานที่รับแบบแสดงรายการ และรับชำระเงินภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร. สืบค้น 30 สิงหาคม 2567 จาก <https://www.rd.go.th/42272.html>.

กรมสรรพากร. (2567). บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร หมวด 4 ภาษีมูลค่าเพิ่ม. สืบค้น 30 สิงหาคม 2567 จาก <https://www.rd.go.th/2596.html>.

- ธรรมนิติ. (2567). ประวัติความเป็นมา. สืบค้น 2 กันยายน 2567 จาก <https://www.dharmniti.co.th/about-us/the-history-of-dharmniti/>.
- ประภาพรณ ย่งกี. (ม.ป.ป). ปัจจัยที่ส่งผู้ต่อการปรับตัวในการทำงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. สืบค้น 30 ตุลาคม 2567 จาก <https://mmm.ru.ac.th/MMW/IS/twin92/6214154674.pdf>.
- พนันท์ กิจพวงสุวรรณ. (2554). ความรู้ความเข้าใจการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานกรมสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 25. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มนชิตา เรืองรัมย์. (2556). การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2560). คู่มืออธิบายมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 18 เรื่อง รายได้. สืบค้น 30 ตุลาคม 2567 จาก <https://acpro-std.tfoc.or.th/uploads/files/TAS18-Manual.pdf>.